

LATVIAN
EXPORTERS
ASSOCIATION

"THE RED JACKETS"

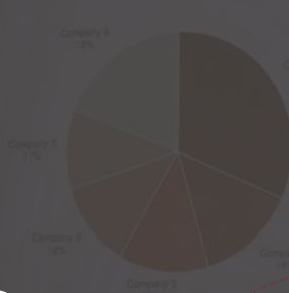
EKSPORTA BAROMETRS

15.01.2025

Domestic and Global Market Share

Domestic and Global Market Share

Domestic Market

Global Market

Asociācija apvieno Latvijas eksportētājus un organizācijas, kas strādā ar Latvijas eksportspējas veicināšanu. Apvieno 65 eksporta izcilniekus!

Misija:

Identificēt eksportētājiem aktuālās tēmas un komunicēt tās saziņā ar valsts iestādēm

**EKSPORTĒTĀJU INTEREŠU
PĀRSTĀVĪBA**

Veicināt eksportspēju, ar semināriem un mentoringu izglītojot, motivējot un atbalstot eksportētājus

EKSPORTA KLUBS

Veicināt eksporta un eksportētāju tēla kopējo pienesuma nozīmīgumu sabiedrībā un valsts labklājības celšanā

EKSPORTA VĒSTNEŠĪ

Eksporta barometrs

- ❖ Eksports ir mūsu valsts labklājības attīstības virzītājs!
- ❖ Eksporta Barometrs ir pirmais vienotais eksporta datu atspoguļošanas rīks. Interaktīvs instruments, kas ilustrē eksporta kopainu un motivē padziļinātāk izziņāt un izprast eksporta rādītājus.
- ❖ Eksporta barometrs satur gan kvantitatīvos, gan kvalitatīvos datus – uzņēmēju pieredzes stāstus, kas kopā darbojas kā instruments, lai palīdzētu valsts pārvaldei un uzņēmējiem pieņemt lēmumus.
- ❖ Tapis sadarbībā ar:

Metodoloģija

- ❖ Mazie uzņēmumi – eksporta apjoms 200 000– 499 999 EUR
 - ❖ Vidējie uzņēmumi – eksporta apjoms 500 000–999 999 EUR
 - ❖ Lielie uzņēmumi – eksporta apjoms no 1 milj EUR
-
- ❖ Iekļauti uzņēmumi, kuru iepriekšējā gada eksporta apjoms sasniedza 200 000 EUR.
 - ❖ A/S “Augstsprieguma tīkls” netiek iekļauts sarakstā elektroenerģijas ārējās tirdzniecības uzskaites metodoloģijas dēļ.
 - ❖ Uzņēmumi atlasīti pēc CSP eksporta datos esošā NACE koda. Gadījumos, kad eksporta datos NACE kods nav norādīts, tad pievienots NACE kods no Lursoft datiem.

Dati iegūti no: CSP, Lursoft un VID

Izaicinoši laiki eksportētājiem arī 2024.gadā

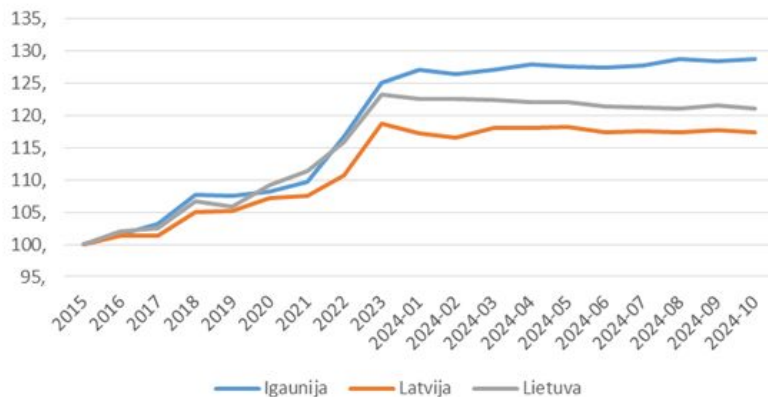

- ❖ Latvijas **preču** eksports 2024. gadā sasniedza **17,2** miljardus eiro, kas ir par **9,9% mazāk** nekā gadu iepriekš.
- ❖ 2024. gada 9 mēnešos **pakalpojumu** eksports sasniedza **5,6** miljardus eiro, kas ir **līdzvērtīgs** rādītājs 2023.gadam kad pakalpojumu eksports sasniedza visu laiku augstāko rādītāju.
- ❖ 2022.gads preču eksports 21,3 miljardi eiro, pakalpojumu eksports 7,3 miljardi eiro
- ❖ 2023.gads preču eksports 19,0 miljardi eiro, pakalpojumu eksports 7,5 miljardi eiro

Latvijas konkurētspēja

Reālā efektīvā valūtas kursa indekss (2015=100)

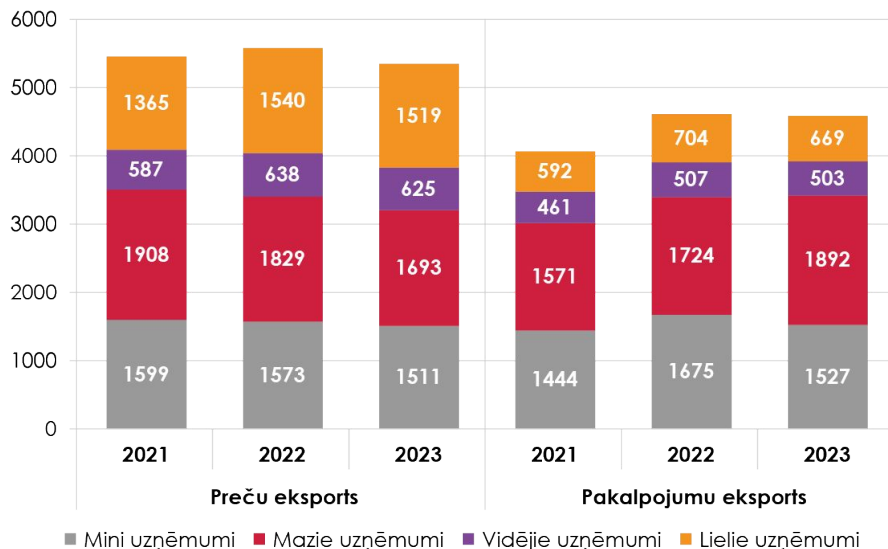

- ❖ Reālā efektīvā valūtas kursa indeksa izmaiņas norāda, ka kopš 2015. gada Latvijā tas ir pieaudzis par aptuveni 17%, kas norāda uz konkurētspējas kritumu, augot izmaksām.
- ❖ Izmaksu pieaugums Lietuvā, kur ir 21% kāpums, un Igaunijā, kur šis rādītājs ir kāpis par 29%.
- ❖ Tīkmēr ES vidējais rādītājs ir pieaudzis tikai par 14,4%, norādot, ka izmaksas aug lēnāk ES kopumā nekā tas ir vērojams Baltijas valstīs.

Secinājumi:

- ❖ Visas Baltijas valstis zaudē konkurētspēju pret ES, bet Igaunija un Lietuva to zaudē straujāk nekā Latvija.
- ❖ Pēdējā gada laikā Latvijas reālā efektīvā kursa indeksa rādītājā ir vērojams neliels kritums, kas norāda uz konkurētspējas uzlabošanos.

Stagnējošs eksportējošo uzņēmumu skaits

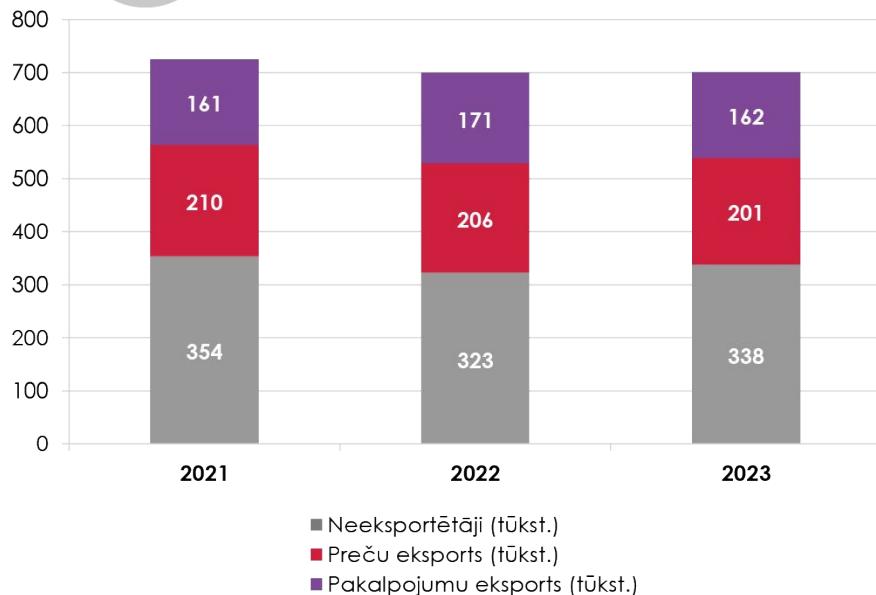

mini uzņēmumi – eksporta apjoms 0 – 199 999 EUR;
mazie uzņēmumi – eksporta apjoms 200 000 – 499 999 EUR;
vidējie uzņēmumi – eksporta apjoms 500 000 – 999 999 EUR;
lielie uzņēmumi – eksporta apjoms no 1 milj. EUR

Datu avots: CSP un Lursoft; dati uz 10.09.2024

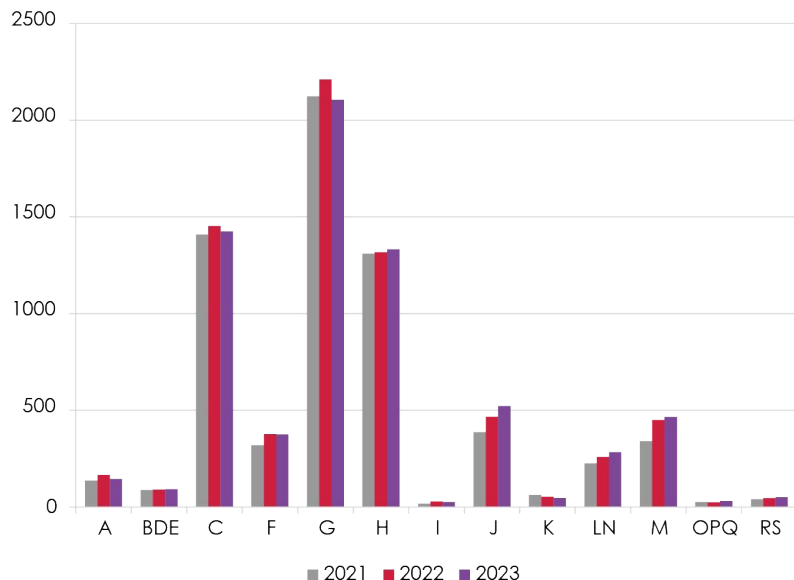
- ❖ Kopējais eksportējošo uzņēmumu skaits sasniedza 9939 2023. gadā. 67% no eksportējošiem uzņēmumiem veidoja mini un mazie uzņēmumi. Vidējie uzņēmumi veidoja 11%, bet lielie – 22% no visiem eksportējošiem uzņēmumiem.
- ❖ Preču eksportētāji veido 54% no eksportējošiem uzņēmumiem, savukārt pakalpojumu eksportētāji ir 46% un to īpatsvars gadu no gada pakāpeniski pieaug.
- ❖ 2023. gadā vērojams eksportējošo uzņēmumu skaita kritums. Preču eksportētāju skaits samazinājās par 4%, taču pakalpojumu eksportētāji saruka par 0,4% gada laikā.

Nodarbināto skaits eksportējošos uzņēmumos

- ❖ Eksportējošos uzņēmumos nodarbināto skaits par 7% jeb 25 tūkstošiem pārsniedza neeksportētāju nodarbināto skaitu 2023. gadā.
- ❖ Pēdējos trīs gados mazliet vairāk par pusi jeb 54-56% no eksportējošos uzņēmumos nodarbinātajiem strādāja tieši uz preču eksportu.
- ❖ 2023. gadā vērojams eksportējošo uzņēmumu darbinieku sarukums, kas ir saistāms arī ar eksportējošo uzņēmumu skaita samazinājumu, kamēr neeksportējošo uzņēmumu darbinieku skaits ir pieaudzis par 15 tūkstošiem.

Tirdzniecība, rūpniecība un transports dominē pēc uzņēmumu skaita

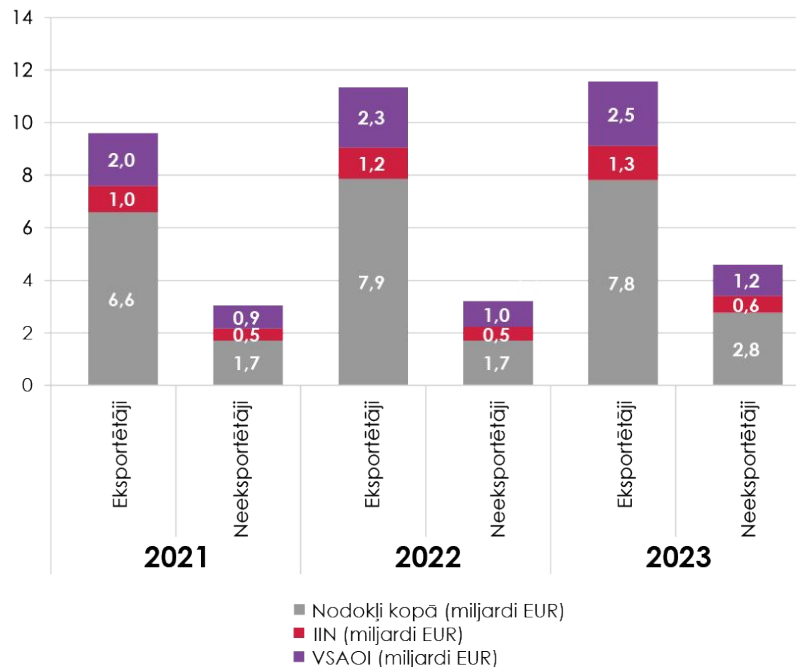
A – lauksaimniecība, mežsaimniecība, zivsaimniecība
BDE – ieguves rūpniecība, enerģija, ūdens un atkritumu apsaimniekošana
C – apstrādes rūpniecība
F – būvniecība

G – Vairum un mazumtirdzniecība, auto remonts
H – transports un uzglabāšana
I – izmitināšana un ēdināšana
J – informācijas un komunikācijas pakalpojumi
K – finanšu un apdrošināšanas darbība

LN – operācijas ar nekustamo īpašumu un administratīvo dienestu darbība
M – profesionālie un zinātniskie pakalpojumi
OPQ – valsts pārvalde, izglītība, veselības aprūpe
RS – māksla, izklaide, atpūta

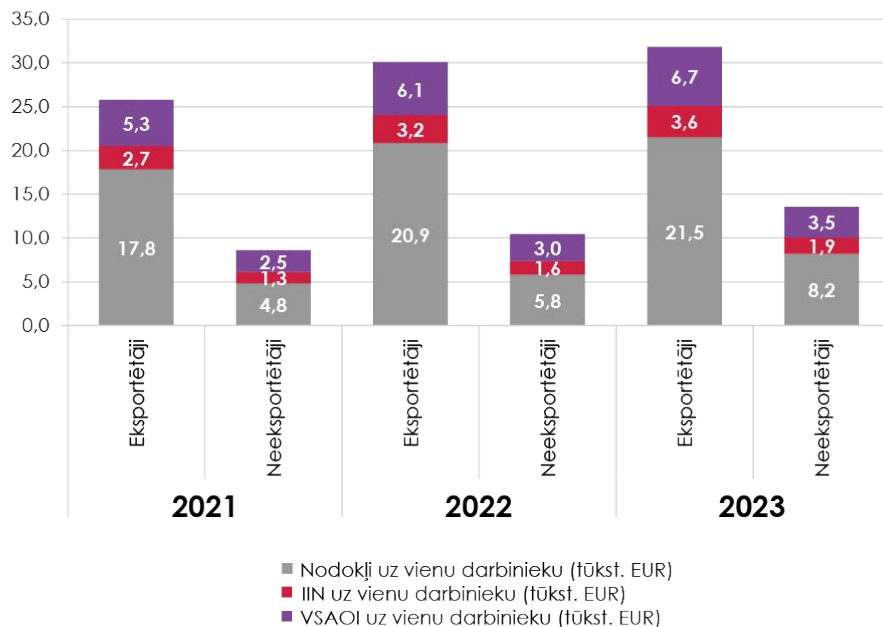
- ❖ Lielākais eksportējošo uzņēmumu skaits 2023. gadā ir tirdzniecībā (2106 uzņēmumi jeb 36%), rūpniecībā (1424 uzņēmumi jeb 21%) un transporta nozarē (1333 uzņēmumi jeb 19%). Šāds izteikti trīs lielāko nozaru sadalījums ir vērojams gadu no gada.
- ❖ Pēdējos gados straujākais eksportētāju skaita pieaugums vērojams informācijas un komunikācijas pakalpojumu, profesionālo un zinātnisko un operācijas ar nekustamo īpašumu un administratīvo pakalpojumu jomās.

Eksportētāji teju trīs reizes vairāk samaksā nodokļos

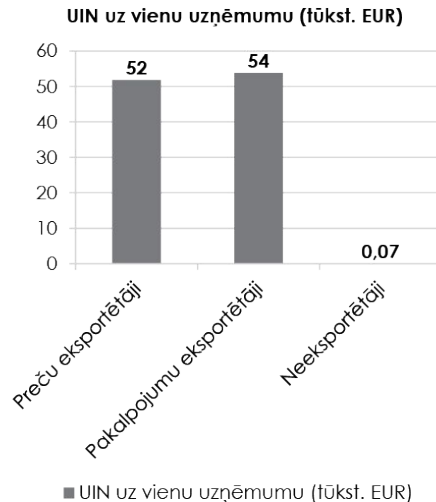
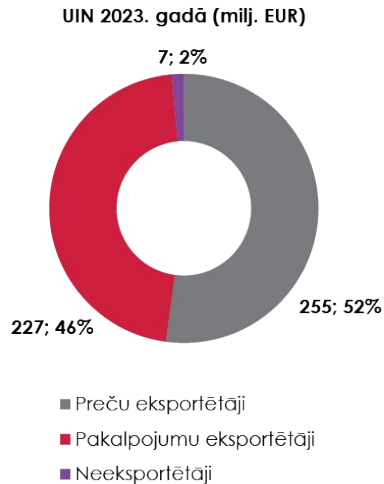
- ❖ Eksportētāji 2023. gadā samaksāja 7.8 miljardus eiro nodokļos, kas 2.8 reizes pārsniedz neeksportētāju samaksāto nodokļu apjomu (2.8 miljardi eiro).
- ❖ 2023. gada eksportētāju samaksāto nodokļu kritums saistāms ar salīdzinoši vājāku eksporta apjomu, ņemot vērā eksporta valstu ekonomikas izaugsmes sabremzēšanos un straujo izmaksu kāpumu Latvijā.
- ❖ Eksportētāji arī divas reizes vairāk samaksā IIN un VSAOI nekā neeksportējoši uzņēmumi.

Eksportētājiem augstāks samaksāto nodokļu apjoms uz vienu darbinieku

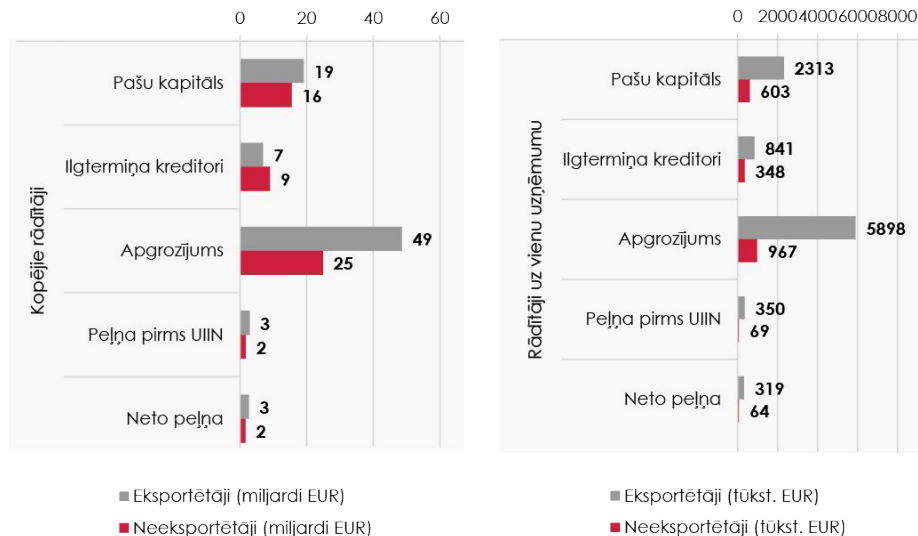
- ❖ Vidējais kopējais samaksāto nodokļu apjoms eksportējošos uzņēmumos 2023. gadā bija 21.5 tūkstotis eiro, kas 2.6 reizes pārsniedza tādu pašu rādītāju par neeksportējošiem uzņēmumiem.
- ❖ Eksportējošo uzņēmumu samaksātie IIN un VSAOI uz vienu darbinieku teju divas reizes pārsniedz neeksportējošo uzņēmumu samaksātos nodokļus, kas arī norāda uz augstākām algām uz vienu darbinieku eksportējošos uzņēmumos.
- ❖ Samaksāto nodokļu apjoms uz vienu darbinieku eksportējošiem uzņēmumiem 2022. gadā pieauga par 17%, bet 2023. gadā tie bija 3%. Savukārt neeksportējošiem tie attiecīgi bija 20% 2022. gadā un 42% 2023. gadā.

Eksportējošie uzņēmumi ir galvenie uzņēmuma ienākuma nodokļa maksātāji

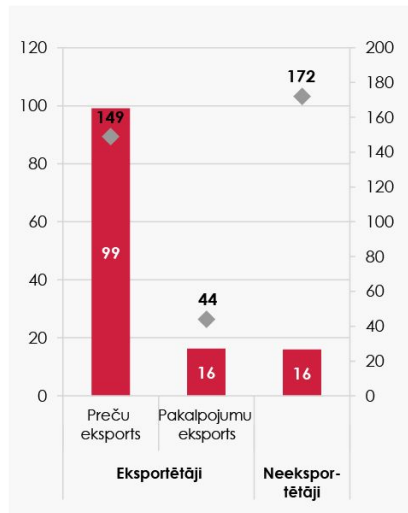
- ❖ 481 miljonu eiro jeb 98% no samaksātā uzņēmuma ienākuma nodokļa 2023. gadā veica eksportējošie uzņēmumi, kuru skaita sasniedz 9331. Tikmēr neeksportējošie uzņēmumi, kuru skaits 2023. gadā sasniedza 96 534 kopā UIN samaksāja 7 miljonus eiro.
- ❖ Samaksātais UIN uz vienu eksportējošo uzņēmumu bija vidēji 53 tūkstoši eiro 2023. gadā, kamēr neeksportējošiem uzņēmumiem tie bija 73 eiro. Tas nozīmē, ka eksportējošie uzņēmumi ir arī lielāki dividenžu maksātāji, jo UIN netiek piemērots reinvestētajai peļņai.

Eksportējošie uzņēmumi ir būtiski lielāki par neeksportējošajiem

- ❖ Eksportētājos uzņēmumos ir investēts par 20% vairāk kapitāla, kā neeksportētājos. Tikmēr eksportētāju gada apgrozījums 2023. gadā teju divas reizes pārsniedz neeksportētājus.
- ❖ Vidējais eksportētājošais uzņēmums ir būtiski lielāks par vidējo neeksportētājo uzņēmumu. Vidējais investētā kapitāla apjoms starp eksportētājošu un neeksportētājošu uzņēmumu atšķiras gandrīz četras reizes.
- ❖ Eksportētājošie uzņēmumi ir lielāki un tiem ir arī lielākas vajadzības pēc ārējā finansējuma, uz ko norāda 2.4 reizes lielāks ilgtermiņa kreditoru apjoms vidēji uz vienu eksportētājošu uzņēmumu, salīdzinot ar neeksportētājošiem uzņēmumiem.

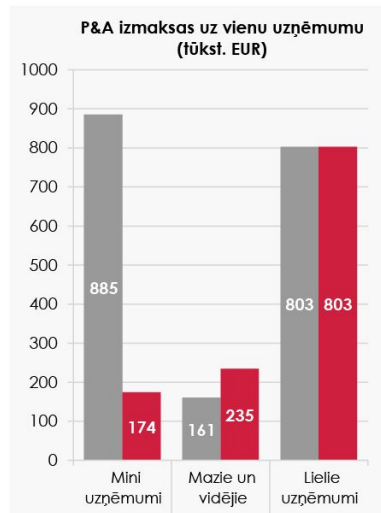
Eksportējošie uzņēmumi būtiski vairāk investē pētniecībā un attīstībā

■ Pētniecības un attīstības izmaksas (milj. EUR)

◆ Uzņēmumu skaits (labā ass)

mini uzņēmumi – eksporta apjoms 0 – 199 999 EUR;
mazie uzņēmumi – eksporta apjoms 200 000 – 499 999 EUR;
vidējie uzņēmumi – eksporta apjoms 500 000 – 999 999 EUR;
lielle uzņēmumi – eksporta apjoms no 1 milj. EUR

■ Preču eksports
■ Pakalpojumu eksports

- ❖ Latvijā joprojām pavisam neliela daļa uzņēmumu iegulda pētniecībā un attīstībā. 2023. gadā tie bija vien 365 uzņēmumi, no kuriem aptuveni puse bija eksportējoši uzņēmumi.
- ❖ 2023. gadā eksportējošie uzņēmumi vidēji investē 598 tūkstošus, kamēr neeksportējošie investēja vidēji 93 tūkstošus eiro pētniecības un attīstības izmaksās.
- ❖ Preču eksportētāji biežāk par pakalpojumu eksportētājiem investē pētniecībā un attīstībā, kā arī investīcijas pētniecībā un attīstībā uz vienu uzņēmumu preču eksportētājiem 2023. gadā sasniedza 665 tūkstošus eiro, kamēr pakalpojumu eksportētājiem tie bija vidēji 370 tūkstoši eiro gadā.

Investīcijas pētniecībā un attīstībā

- ❖ Latvijā 2023. gadā kopumā **323,5** miljoni eiro tika investēti izpētē un attīstībā, kas ir 0,83% no IKP. Kaut gan **Latvijai tas ir vēsturiski augsts rādītājs**, tikmēr vidēji **ES** investē **2,22%** no IKP izpētē un attīstībā.
- ❖ 2023. gadā Latvijā izpētē un attīstībā **117,3** miljonus eiro investēja **privātais** sektors, kamēr **valsts** sektors investēja **62** miljonus eiro un **augstākā izglītība** izpētei un attīstībai veltīja **144,2** miljonus eiro.
- ❖ Latvijas privātais sektors velta tikai 0,3% no IKP izpētes un attīstības aktivitātēm, kamēr ES vidējais rādītājs ir 1,47% no IKP.

Kopējie secinājumi

- ❖ Eksports šobrīd piedzīvo lielus izaicinājumus, bet turpina būt centrālais nodokļu maksātājs un ekonomikas virzītājspēks.
- ❖ Latvijas produktivitātē zaudē mazāk kā Lietuva un Igaunija, tomēr visa Baltija zaudē ES.
- ❖ Darbaspēka izmaksas aug straujāk par produktivitāti, kas norāda uz to, ka Latvija paliek mazāk konkurētspējīga eksporta tirgos
- ❖ Eksportējošie uzņēmumi ir lielāki, stabilāki un labāki darba devēji, jo jākonkurē pasaules tirgos par talantu piesaisti
- ❖ Eksportētāji vairāk iegulda pētniecībā un attīstībā, bet kopumā šis būtu jāstiprina it īpaši caur valsts kapitālsabiedrībām, jo šādus ieguldījumus var atļauties tikai lielie uzņēmumi.

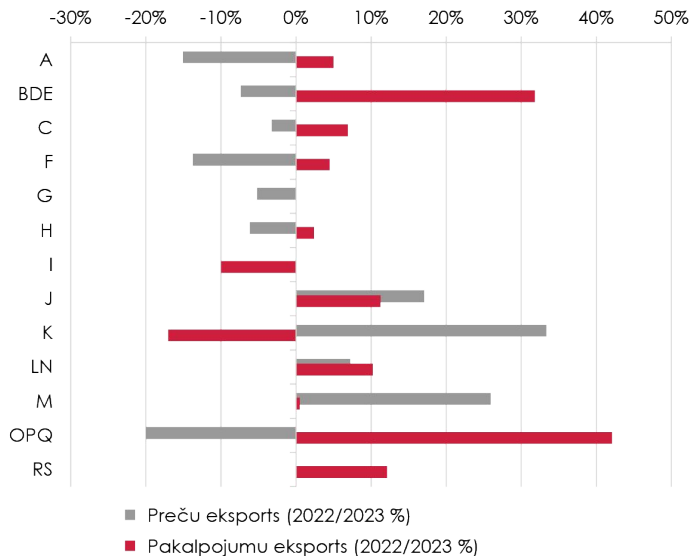
LATVIJAS
EKSPORTĒTĀJU
ASOCIĀCIJA

"THE RED JACKETS"

KOPĀ STIPRĀKI!

Uzņēmumu skaita izmaiņas pa nozarēm ar mainīgiem rezultātiem

- ❖ Straujākais preču eksportētāju pieaugums vērojams finanšu un apdošināšanas (+33%) un profesionālo un zinātnisko pakalpojumu (+26%) jomās. Savukārt straujākais pakalpojumu eksportētāju pieaugums ir izglītības un veselības aprūpes (+42%) un ieguves rūpniecības, enerģijas, atkritumu apsaimniekošanas (+32%) nozarēs.
- ❖ Trīs nozarēs kā informācijas un komunikācijas pakalpojumi, operācijas ar nekustamo īpašumu un administratīvo dienestu darbība un profesionālie un zinātniskie pakalpojumi ir vērojams gan preču, gan pakalpojumu eksportētāju pieaugums.
- ❖ Galvenajās eksporta nozarēs kā tirdzniecība, transports un rūpniecība ir vērojams preču eksportētāju skaita samazinājums, taču tajā pašā laikā gan rūpniecībā, gan transporta nozarē ir vērojams pakalpojumu eksportētāju pieaugums, kamēr tirdzniecības nozarē tas ir palicis nemainīgs.

A – lauksaimniecība, mežsaimniecība, zivsaimniecība
BDE – ieguves rūpniecība, enerģija, ūdens un atkritumu apsaimniekošana
C – apstrādes rūpniecība
F – būvniecība

G – Vairum un mazumtirdzniecība, auto remonts
H – transports un uzglabāšana
I – izmitināšana un ēdināšana
J – informācijas un komunikācijas pakalpojumi
K – finanšu un apdošināšanas darbība

LN – operācijas ar nekustamo īpašumu un administratīvo dienestu darbība
M – profesionālie un zinātniskie pakalpojumi
OPQ – valsts pārvalde, izglītība, veselības aprūpe
RS – māksla, izklaide, atpūta

Eksportētāju samaksātie nodokļi pa nozarēm

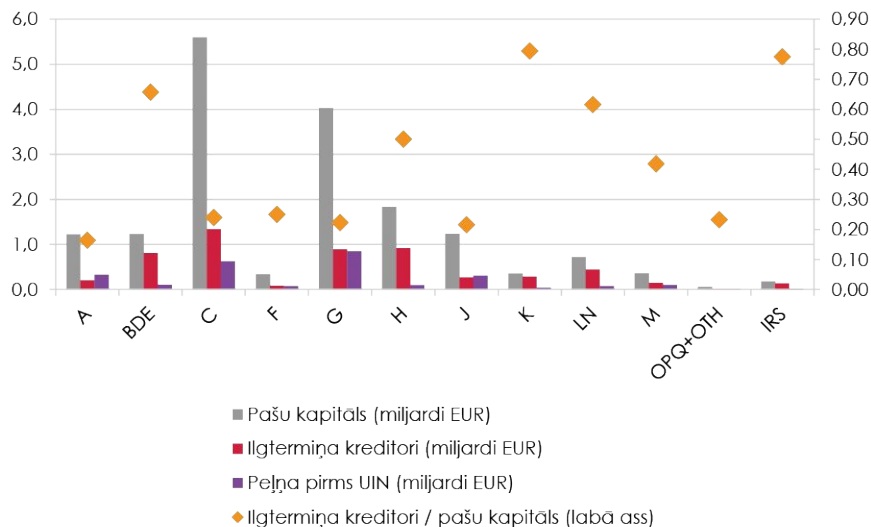
A – lauksaimniecība, mežsaimniecība, zivsaimniecība
BDE – ieguves rūpniecība, enerģija, ūdens un atkritumu apsaimniekošana
C – apstrādes rūpniecība
F – būvniecība

G – Vairum un mazumtirdzniecība, auto remonts
H – transports un uzglabāšana
J – informācijas un komunikācijas pakalpojumi
K – finanšu un apdrošināšanas darbība

LN – operācijas ar nekustamo īpašumu un administratīvo dienestu darbība
M – profesionālie un zinātniskie pakalpojumi
OPQ – valsts pārvalde, izglītība, veselības aprūpe un citas nozares
IRS – izmitināšana un ēdināšana, māksla, izklaide, atpūta

- ❖ Lielākās nozares pēc 2023. gadā eksportētāju samaksātajiem nodokļiem ir tirdzniecība (3.8 miljardi eiro), rūpniecība (945 miljoni eiro) un informācijas un komunikācijas pakalpojumu nozare (901 miljoni eiro). Šīs nozares ir arī vadošās pēc kopējiem IIN un VSAOI maksājumiem.
- ❖ Ieguves rūpniecība, enerģija un atkritumu apsaimniekošana (4.8 miljoni uz vienu uzņēmumu), valsts pārvalde, izglītība, veselības aprūpe (2.9 miljoni eiro) un finanšu un apdrošināšanas darbība (2.5 miljoni eiro) ir vadošās nozares 2023. gadā pēc vidēji uz vienu eksportētāju samaksātajos nodokļos.

Visvairāk kapitāla investēts rūpniecības un tirdzniecības nozaru eksportētājos

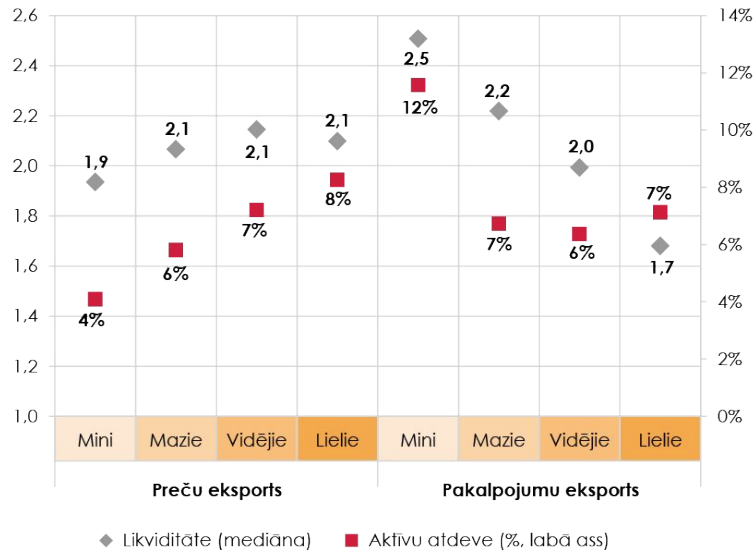
A – lauksaimniecība, mežsaimniecība, zivsaimniecība
BDE – ieguves rūpniecība, enerģija, ūdens un atkritumu apsaimniekošana
C – apstrādes rūpniecība
F – būvniecība

G – Vairum un mazumtirdzniecība, auto remonts
H – transports un uzglabāšana
J – informācijas un komunikācijas pakalpojumi
K – finanšu un apdrošināšanas darbība

LN – operācijas ar nekustamo īpašumu un administratīvo dienestu darbība
M – profesionālie un zinātniskie pakalpojumi
OPQ + OTH – valsts pārvalde, izglītība, veselības aprūpe un citas nozares
IRS – izmitināšana un ēdināšana, māksla, izklaide, atpūta

- ❖ Rūpniecība ir kapitāla intensīva nozare, uz ko norāda lielākai investētais kapitāls un ilgtermiņa kreditoru apjoms. Tikmēr rūpniecības nozares ilgtermiņa kreditoru attiecība pret pašu kapitālu ir 0.24, norādot uz salīdzinoši zemu ilgtermiņa saistību apjomu.
- ❖ Nozares ar visaugstāko ilgtermiņa kreditoru apjomu pret pašu kapitālu ir finanšu un apdrošināšanas darbība (0.79), izmitināšana, ēdināšana, izklaide un atpūta (0.77) un ieguves rūpniecība, enerģija, ūdens un atkritumu apsaimniekošana (0.66).
- ❖ Galvenās eksporta nozares mazāk balstās uz ilgtermiņa kreditoriem un vairāk uz pašu uzņēmumu pieejamo finansējumu.

Eksportējošiem uzņēmumiem augsti likviditātes rādītāji

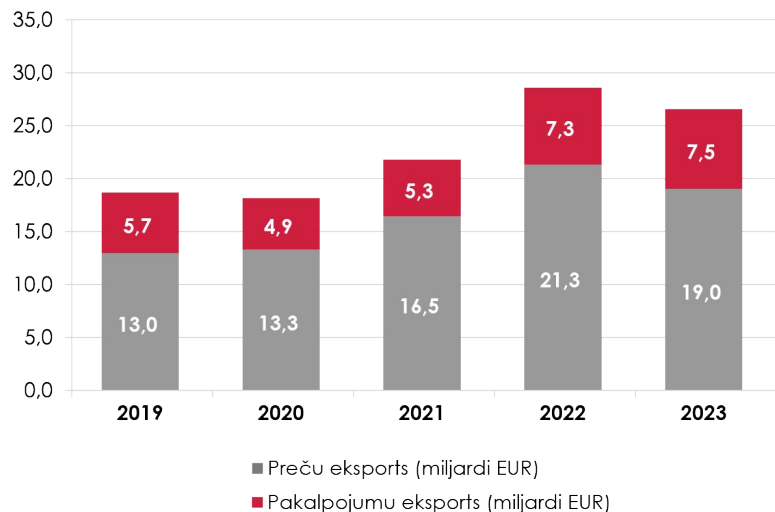

mini uzņēmumi – eksporta apjoms 0 – 199 999 EUR;
mazie uzņēmumi – eksporta apjoms 200 000 – 499 999 EUR;
vidējie uzņēmumi – eksporta apjoms 500 000 – 999 999 EUR;
lielie uzņēmumi – eksporta apjoms no 1 milj. EUR

Avots: CSP un Lursoft. 2023. gada dati uz 10.09.2024

- ❖ Eksportējošiem uzņēmumiem ir samērā augsti likviditātes rādītāji, kas nozīmē, ka tiem ir zināma rīcības brīvība likviditātes vadīšanai negaidītu finanšu satricinājumu gadījumā.
- ❖ Dati norāda, ka preču eksportētājiem, jo lielāks eksportētājs, jo augstāka ir aktīvu atdeve. Pakalpojumu eksportētājiem šī sakarība nav tik izteikta, taču pakalpojumu eksportētāju mediānas aktīvu atdeve ir augstāka nekā preču eksportētājiem. Tas ir saistāms arī ar to, ka pakalpojumu eksportētājiem vizbiežāk ir mazākas aktīvu bāzes nekā preču eksportētājiem.

Izaicinoši laiki eksportētājiem

- ❖ Preču eksports 2023. gadā veidoja 78% no visa eksporta, kamēr pakalpojumu eksports bija 28% apmērā, kas ir īpatsvara pieaugums salīdzinot ar 25% gadu iepriekš.
- ❖ Latvijas pakalpojumu eksports 2023. gadā sasniedza vēsturiski augstāko rādītāju 7,5 miljardu eiro apmērā. Kaut gan pakalpojumu eksports ir mazāks par preču eksportu, tas tomēr uzrāda augošu tendenci. 2024. gada 9 mēnešos pakalpojumu eksports sasniedza 5,6 miljardus eiro.
- ❖ Kopumā Latvijas preču un pakalpojumu eksports 2023. gadā sasniedza 67% no IKP. Vēsturiski šis rādītājs Latvijai ir virs 60% un 2022. gadā pat sasniedzot 77,5%. Lietuvai un Igaunijai 2023. gadā šis rādītājs bija ap 77% no IKP.